

Система антикорупційних органів. Корупційні правопорушення

Андрій Кухарук

Суб'єкти прийняття політичних рішень

- **Верховна Рада України**
  - Комітет з питань запобігання і протидії корупції
- **Президент України**
  - Національна рада з питань антикорупційної політики
- **Кабінет Міністрів України**
  - Урядовий уповноважений з питань антикорупційної політики

Спеціалізовані антикорупційні органи. Міжнародні стандарти та кращі практики

- Спеціалізація —————> антикорупційні функції (правоохоронні, превентивні, 2 в 1)
- Незалежність та автономія
- Підзвітність та прозорість
- Необхідні ресурси, засоби та навчання
- Міжвідомча співпраця та залучення громадянського суспільства
- Міжнародна співпраця
- Оцінка виконання функцій

Антикорупційні органи в Україні

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції

Національне антикорупційне бюро України

органи прокуратури

Національне агентство з питань запобігання корупції

Національна поліція

Спеціалізовані антикорупційні органи

Національне антикорупційне бюро України

Спеціалізована антикорупційна прокуратура

Національне агентство з питань запобігання корупції

Органи прокуратури

Генеральна прокуратура України

- нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування здійснюється у формі процесуального керівництва
- нагляд за додержанням законів, які проводять оперативно-розшукову діяльність
- слідчі органів прокуратури продовжують здійснювати досудове розслідування до початку діяльності Державного бюро розслідувань
- прокурори уповноважені складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією

Органи прокуратури

Спеціалізована антикорупційна прокуратура

- автономний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України

Функції

- здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України
- підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях
- представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених законом і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями

Національне антикорупційне бюро України

Статус – державний правоохоронний орган

Основне повноваження – розслідування особливо небезпечних корупційних правопорушень, здійснення оперативно-розшукових заходів

Додаткові або похідні повноваження бюро:

- розшук та арешт активів, які можуть бути арештовані
- інформаційно-аналітична робота
- взаємодія з іншими органами
- співпраця з інформаторами (викривачами)
- звітування та інформування суспільства про свою діяльність
- здійснення міжнародного співробітництва

Національне агентство з питань запобігання корупції

Статус – центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом, в тому числі особливими гарантіями незалежності

Повноваження

- Антикорупційна політика (розробка та моніторинг виконання антикорупційної стратегії та програми з її виконання)
- Забезпечення реалізації превентивних антикорупційних механізмів (фінансовий контроль, моніторинг дотримання правил щодо конфлікту інтересів та професійної етики тощо)
- Фінансування політичних партій
- Уповноважені особи агентства складають протоколи про правопорушення, пов'язані з корупцією

Державне бюро розслідувань

Статус – центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом, в тому числі особливими гарантіями незалежності

Повноваження - досудове розслідування злочинів:

- вчинених вищими посадовими особами, а також особами, посади яких віднесено до першої - третьої категорій посад державних службовців, судьями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності Національного антикорупційного бюро України
- вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, спеціалізованими прокурорами, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України

Національна поліція

Статус – центральний орган виконавчої влади, діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України

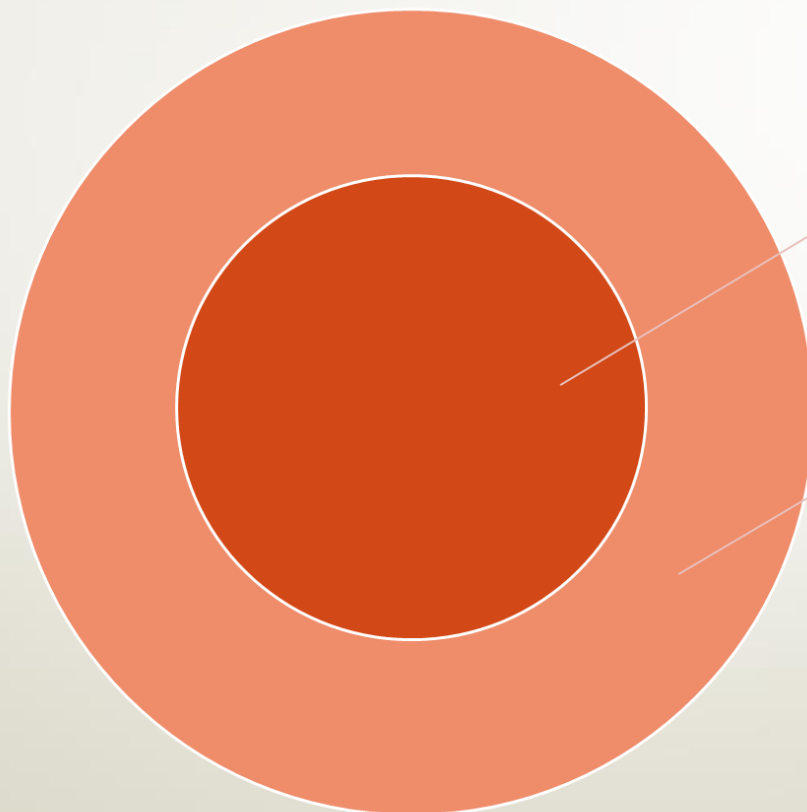
Повноваження

- розслідування кримінальних правопорушень, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування
- уповноважені особи Національної поліції вправі складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією

Служба безпеки України

- має своїм завданням попередження, виявлення, припинення та розкриття в тому числі корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки
- уповноважені особи вправі складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією (до початку діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції)

Поняття корупції

Корупція

Правопорушення,
пов'язані з
корупцією

Поняття корупції

- корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей

Поняття корупції

Основні елементи корупції:

- неправомірна вигода

грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав

- суб'єкт – залежить від форми корупції

активна форма – будь-яка особа

пасивна форма – посадові або службові особи, працівники

- використання службових повноважень чи пов'язаних з цим можливостей

Корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією

- діяння, що містить ознаки корупції
- передбачено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність

КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ (ст. 45 КК України):

передбачені статтями [191](#), [262](#), [308](#), [312](#), [313](#), [320](#), [357](#), [410](#), у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями [210](#), [354](#), [364](#), [364-1](#), [365-2](#), [368-369-2](#) КК України

ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ

Глава 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» (порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків, порушення вимог фінансового контролю, порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень, невжиття заходів щодо протидії корупції

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

обов'язкова, якщо не застосовано покарання або не накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності у встановленому законом порядку.

Національне антикорупційне бюро України

Детективи бюро здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 206-2, 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 366-1, 368, 368-2, 369, 369-2, 410 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з таких умов:

- злочин вчинено вищою посадовою особою (чіткий перелік визначено статтею 216 КПК, наприклад народним депутатом України, членом Уряду тощо), високопосадовим прокурором (від Генерального прокурора до керівника відділу регіональної прокуратури), суддею
- розмір предмета злочину або завданої ним шкоди в п'ятсот і більше разів перевищує розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на час вчинення злочину (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків)
- злочин, передбачений статтею 369, частиною першою статті 369-2 Кримінального кодексу України, вчинено щодо службової особи, визначеної у частині четвертій статті 18 Кримінального кодексу України (наприклад, посадові особи іноземних держав) або у пункті 1 цієї частини (вищі посадові особи, судді тощо).

Національне антикорупційне бюро України

- Прокурор Спеціалізованої антикорупційної прокуратури наділений повноваженням **віднести кримінальне провадження у окремих корупційних злочинах до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України**, якщо відповідним злочином було заподіяно або могло бути заподіяно тяжкі наслідки охоронюваним законом свободам та інтересам фізичної або юридичної особи, а також державним чи суспільним інтересам
- Детективи Національного антикорупційного бюро України з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів, які віднесені цією статтею до його підслідності, за рішенням Директора Національного антикорупційного бюро України та за погодженням із прокурором Спеціалізованої антикорупційної прокуратури **можуть також розслідувати злочини, які віднесені до підслідності слідчих інших органів**
- У разі встановлення **підрозділом внутрішнього контролю** Національного антикорупційного бюро України злочинів, передбачених статтями 354, 364-370 Кримінального кодексу України, які були вчинені службовою особою Національного антикорупційного бюро України (крім Директора Національного антикорупційного бюро України, його першого заступника та заступника), такі злочини розслідуються детективами зазначеного підрозділу.

Державне бюро розслідувань (до початку його діяльності – Генеральна прокуратура України)

Статус – центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом, в тому числі особливими гарантіями незалежності

Повноваження - досудове розслідування злочинів:

- вчинених вищими посадовими особами, а також особами, посади яких віднесено до першої - третьої категорій посад державних службовців, суддями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності Національного антикорупційного бюро України
- вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора України - керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України

Національна поліція

- розслідує корупційні злочини, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування.

Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією

Протоколи вправі складати уповноважені особи:

- Національного агентства з питань запобігання корупції
- Національної поліції
- органів Служби безпеки України (до початку діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції)
- Прокурор

Справи розглядаються судом.

Дякую за увагу !